

ที่ สม ๐๙๐๒/๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัว

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารอนุสัญญาาระหว่างประเทศและข้อกำหนดของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง

ด้วยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีโครงการตรวจเยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ห้องกักตวจคนเข้าเมือง และศูนย์ซักถามในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ได้เข้าตรวจเยี่ยมสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ในการนี้ จึงขอเรียนข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลามีห้องขังเดี่ยวเป็นกรงเหล็กลักษณะคล้ายกรงขังสัตว์ แบ่งเป็นห้อง ๆ มีความกว้างและความสูงประมาณห้องละ ๒ เมตร ใช้ควบคุมตัว ๑ คนต่อห้อง เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลว่า ไม่เคยใช้งาน และจะใช้เป็นมาตรการขั้นสุดท้ายเท่าที่จำเป็นในกรณีที่ได้กักและเยาวชนก่อเหตุอันตรายหรือทำร้ายผู้อื่นเท่านั้น

๒. ข้อพิจารณา

กสม. ขอเรียนข้อพิจารณาในเรื่องนี้ ดังนี้

๒.๑ ห้องขังเดี่ยวที่พบจากการตรวจเยี่ยมข้างต้น มีลักษณะคล้ายกรงขังสัตว์ คับแคบ ไม่เหมาะสม การคุมขังเด็กและเยาวชนในห้องขังเดี่ยวดังกล่าว จึงเป็นการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) ข้อ ๓๗ และข้อกำหนดสหประชาชาติเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกไล่ออกจากบ้าน (United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty) ข้อ ๖๗ ซึ่งกำหนดให้มาตรการรักษาวินัยที่มีลักษณะโหดร้ายทารุณหรือทำให้อับอาย รวมทั้งการส่งไปอยู่ในห้องมืด ห้องคับแคบ หรือห้องขังเดี่ยว หรือการลงโทษที่อาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจของเด็กและเยาวชน ควรห้ามอย่างเด็ดขาด (ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) นอกจากนี้ ยังเป็นการลดทอนคุณค่าและละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงไม่ควรลงโทษขังเดี่ยวเด็กและเยาวชน รวมทั้งไม่ควรมีห้องขังเดี่ยวที่มีลักษณะเป็นกรงเหล็กเช่นนี้

๒.๒ ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติตาม
/เพื่อประกัน...

เพื่อประกันว่าในการดำเนินมาตรการทั้งปวง เด็กจะได้รับการคุ้มครองจากการลงโทษในทุกรูปแบบ และต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรก รวมทั้งต้องประกันว่าจะไม่มีเด็กคนใดถูกทรมาน หรือถูกลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม

๒.๓ การดูแลและปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ และผู้แทนจากองค์การระหว่างประเทศ ได้ติดตามการดำเนินการของไทยอย่างต่อเนื่องและอาจมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กับประเทศที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ อีกทั้ง อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่ประเทศไทยกำลังสมัครสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) วาระปี ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ แม้ประเทศไทยได้รับการรับรองจากอาเซียนแล้ว แต่หากมีปัญหาเรื่องเด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาคมระหว่างประเทศ

๓. ข้อเสนอแนะ

กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕๐/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อมอบหมายให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา รื้อถอนห้องขังเดี่ยวที่มีลักษณะเป็นกรงเหล็กดังก่อ และหากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแห่งใดมีห้องขังเดี่ยวลักษณะดังกล่าวก็ให้รื้อถอนด้วย

๓.๒ ต้องไม่มีการลงโทษขังเดี่ยว กรณีเด็กและเยาวชนก่อเหตุอันตรายหรือทำร้ายผู้อื่น แต่ควรใช้มาตรการอื่นแทนตามความจำเป็น เช่น ให้อยู่ในห้องควบคุมแยกต่างหากจากผู้อื่น โดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด โปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๙๒ (ภาณุพงศ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๗๒๐

เอกสารอนุสัญญาระหว่างประเทศและข้อกำหนดของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง

๑. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC)

ข้อ ๒

๑. รัฐภาคีจะเคารพ และประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่า ชนิดใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

๒. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็ก ได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษในทุกรูปแบบ บนพื้นฐาน ของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออก หรือความเชื่อของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก

ข้อ ๓

๑. ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบันทางสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือ องค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

๒. รัฐภาคีรับที่จะประกันให้มีการคุ้มครองและการดูแลแก่เด็กเท่าที่จำเป็นสำหรับความอยู่ดีของเด็ก โดยคำนึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครอง ตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กนั้นตามกฎหมายด้วย และเพื่อการนี้จะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ และบริหารที่เหมาะสมทั้งปวง

ข้อ ๓๗

รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การจับกุมกักขังหรือจำคุกเด็ก จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี แต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสม โดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลางและที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นว่า

ข้อ ๓๘

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟู ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใด ๆ การแสวงหาประโยชน์ การกระทำอันมิชอบ การทรมานหรือลงโทษ หรือการประทุษร้ายที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปแบบอื่น หรือการพิพาทกันด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าว จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของเด็ก

๓. ข้อกำหนดสหประชาชาติเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ (United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty)

ข้อ ๖๗

มาตรการเพื่อเป็นการรักษาวินัยทุก ๆ มาตรการที่เป็นองค์ประกอบของความโหดร้ายทารุณหรือการปฏิบัติที่ทำให้อับอาย ควรจะห้ามอย่างเด็ดขาด รวมทั้ง ควรห้ามการตัดสินประหารชีวิต การส่งไปอยู่ในห้องมืด ห้องคับแคบ หรือห้องขังเดี่ยว หรือการลงโทษอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายและจิตใจของเด็กและเยาวชน ควรห้ามการงดอาหาร และการจำกัดหรือการปฏิเสธการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจุดประสงค์ใด ๆ การใช้แรงงานควรใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการศึกษาและเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเคารพนับถือตนเอง เพื่อเป็นการเตรียมเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่ชุมชน และไม่ควรกำหนดบทลงโทษเพื่อรักษาวินัย เด็กและเยาวชนไม่ควรได้รับการลงโทษมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการละเมิดวินัยแบบเดียวกัน และควรห้ามการลงโทษเป็นกลุ่ม